

bron: Het Parool, 2 juli 2015

door: prof. mr. Friso de Zeeuw, praktijkhoogleraar Gebiedsontwikkeling TU Delft en directeur Nieuwe Markten BPD Ontwikkeling

'Maak van Mokum geen megastad'

© Floris Lok

Amsterdam kan alleen blijven als de stad veel groter wordt, zo wordt betoogd. Maar een verdubbeling van het inwoneraantal is onwenselijk en onhaalbaar, stelt Friso de Zeeuw in een opiniestuk in Het Parool.

Nog voor de zomer presenteert minister Ronald Plasterk (Binnenlandse Zaken) zijn visie op de verstedelijking. Zef Hemel, hoogleraar grootstedelijke vraagstukken, pleit daarop vooruitlopend voor een verdubbeling van het aantal inwoners in Amsterdam tot twee miljoen. Dat is een heel slecht idee. Het typisch Nederlandse netwerk van kleine steden heeft juist de toekomst.

Het idee bestaat dat Amsterdam per se moet groeien, anders verliest Nederland de internationale concurrentiestrijd. Alsof onze hoofdstad zich pas kan meten aan steden als Londen en Parijs als ze twee miljoen inwoners telt. Een wetenschappelijke basis voor de stelling ontbreekt, op een rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling na. Tegenargumenten zijn er echter in overvloed, bijvoorbeeld van onze eigen Sociaal-Economische Raad. Die pleit ervoor de samenwerking tussen steden en regio's te optimaliseren.

Verdichte stad

Onze relatief kleinschalige stedelijke structuur heeft grote voordelen. De afwisseling tussen stadsbebouwing, voorzieningen, groene ruimte en water schept goede voorwaarden om maatregelen tegen bijvoorbeeld klimaatverandering te nemen. De groene, waterrijke, 'verdunde' stad heeft meer voordelen dan de 'verdichte' stad.

Heeft die 'verdichte' grote stad niet het voordeel dat je het openbaar vervoer beter kunt regelen? Dat rendeert immers alleen met concentratie van mensen en dikke vervoerstromen. Ook dat is niet vanzelfsprekend. De regio Waterland (Purmerend en omliggende plaatsen) heeft een frequent rijdend en fijnmazig openbaar vervoerssysteem met vrije busbanen. Onderdeel van de megastadgedachte is uiteraard de doortrekking van de Noord/Zuidlijn naar Waterland, waarmee dat nu uitstekend werkende bussysteem zou worden vernietigd. Hiermee ligt een cruciaal argument voor de megastad onder vuur.

Een ander belangrijk kritiekpunt is dat alle megasteden kampen met de scheiding van arme en rijke inwoners. Londen is daarvan een sprekend voorbeeld. De gewone werkende mensen zijn door hoge woningprijzen steeds verder naar de buitenkant van de stad gedrukt. Onze kleinschalige structuur voorkomt deze vergaande segregatie en is dus ook uit sociaal oogpunt een groot goed.

Metropolitaan park

Voorts is de vraag wie zeggenschap krijgt over het landelijk gebied rondom de stad, waar landbouw, natuur en recreatie elkaar afwisselen. Voorstanders van de megastad zien het groen buiten de stadsgrenzen als een soort Central Park, in wezen binnenstedelijke ruimte. En het grootstedelijk bestuur zou daar dan de zeggenschap over krijgen. Dat noemen ze dan het 'metropolitane park': managementjargon van stadsbureaucraten om het landelijk gebied in te lijven. Bij de bevolking leeft dit totaal niet, zo constateerde Het Parool al enkele jaren geleden nadat het in de regio onderzoek had gedaan naar de populariteit van de 'metropolitaan park'. Bij de direct betrokkenen oogste het woord louter vervreemding.

Ik wil het ten slotte hebben over de enorme bestuurlijke reorganisatie die verdubbeling van Amsterdam met zich zou meebrengen. Die is uiteraard gedoemd te mislukken, zoals alle bestuurlijke hervormingen in dit land. Het kerkhof ligt er vol mee, minister Plasterk zorgde voor verse graven. De sof van het referendum over de stadsprovincie is al twintig jaar oud. Een zinloze discussie zou de bestuurlijke verhoudingen in de regio jarenlang verzieken, terwijl die nu juist heel behoorlijk zijn.

Kortom, voor verdubbeling van de Amsterdamse bevolking ontbreken de argumenten. Sterker: de nadelen zijn groter dan de voordelen. Het stelt gerust dat het idee volstrekt onhaalbaar is. Laten we de denk- en daadkracht inzetten om de samenhang binnen de regio Amsterdam te versterken. Dat is het betere ploeterwerk van de kleine stappen, daar bereik je wat mee.

